

XUQUUQDA DEGANAANKA & IYO MASUULIYADAHA

Xoghayaha HUD

Buug-yarahaan ma khuseeyo Barnaamijka Guriyeynta Dadweynaha, Qaybta 8 Barnaamijka Baxnaaninta Dhexdhexaadka ah (marka laga reebo guryaha qoysaska badan ee ay caymiso HUD), iyo Barnaamijka Xulashada Foojarka ee Guryaha (marka laga reebo goorta foojar lagu isticmaalo guri guryo badan ay leeyihiin amaahda HUD- ee caymiska ah)

DEGANE AHAAN, WAXAAD LEEDAHAY XUQUUQ IYO MAS'UULIYIIN KAA CAAWINAYA IN AY KA YEELAAN GURIGAAGA HUD EE LAGUUGU CAAWIYE HOYI U WACAN ADIGA IYO QOYSKAAGA.

Buug-yarahaan waxaa laguugu qeybinayaa maxaa yeelay Waaxda Guriyeynta iyo Horumarinta Magaalooyinka Mareykanka (HUD), oo nidaamisa hantida aad ku nooshahay, waxay siisay nooc ka mid ah gargaarka ama kabitaanka gurigaaga. Iyada oo qayb ka ah u heellanaanta ilaalinta deegaanka ugu wanaagsan ee suurtagalka ah ee dhammaan dadka deggan, xafiiska HUD ee deegaankaaga ayaa dhiirigeliya oo taageera kuwa soo socda:

- Wakiilada maamulka iyo mulkiilayaasha guryaha waxay kala xiriiraan deganayaasha arrin kasta iyo dhammaan arrimaha
- Milkiilayaasha iyo maareeyayaashu waxay si degdeg ah u fixgaliyaan dhammaan cabashooyinka dadka deegaanka oo sax ah waxayna u xalliyaan sida ugu dhakhsaha badan ee suurtagalka ah
- Xaqa aad u leedahay inaad ka gudbisno ashtako maamulka, mulkiilayaasha, ama wakaaladaha dawladda iyada oo aan jirin aargoosi, dhibaataayn ama cagajuglayn
- Xaqa aad u leedahay inaad abaabusho oo aad ka qaybgasho go'aamo gaar ah oo khuseeya fayd dhowrka hantida iyo gurigaaga
- Xaq ayaad u leedahay in aad rafcaan ka qaadato go'aanka uu gaaray xafiiska HUD ee deegaanka ee Xafiiska Maaraynta Hantida iyo Korjoogteynya Portfolio ee Xarunta HUD.

Iyada oo ay weheliso mulkiilaha / wakiilka maareynta, waxaad door muhiim ah ka ciyaartaa sameynta aqalkaaga, barxadda, iyo meelaha kale ee la isla wadaago - oo ah meel wanaagsan oo lagu noolaado.

Buug-yarahaan wuxuu si kooban u taxay qaar ka mid ah xuquuqaha iyo mas'uuliyadaha ugu muhiimsan si ay kaaga caawiyaan inaad sida ugu fiican uga faa'ideysato gurigaaga.

XUQUUQDAADA

Markaad tahay degane ay HUD-ga ay ku caawiso guryo qoys oo badan, waa inaad ka warqabtaa xuquuqdaada.

Xuquuqda: Ku lug yeelashada Gurigaaga

- Xaqa aad u leedahay inaad ku noolaato guri hufan, nabdoon ah, oo nadiif ah oo ka beri ah khataraha deegaanka oo ay ku jiraan rinjiga ku saleysan sunta rasaasta.
- Xaqa loo leeyahay in dayactir lagu sameeyo wakhti ku haboon, marka la codsado.
- Xuquuqda aad u leedahay in lagu siiyo ogeysiis macquul ah, qoraal ah, kormeer kasta oo aan degdeg ahayn ama gelitaanka kale ee gurigaaga.
- Xuquuqda aad u leedahay in laga ilaaliyo guri ka saarid marka laga reebo sababo gaar ah oo lagu sheegay heshiiskaaga kireynta.
- Xaqa aad u leedahay inaad codsato in kiradaada dib loo xisaabiyo haddii dakhligaagu hoos u dhaco.
- Xaqa aad u leedahay inaad gasho faylka kiraystaha.

Xuquuqda: Ku lug lahaanshaha Ururada Deganeyaasha

- Xaqa loo leeyahay in loo abaabulo sidii degane iyada oo aan jirin horjooksi, dhibaataayn, ama aargoosi ka imaneysa milkiilayaasha hantida ama maamulka.
- Xaqa loo leeyahay in lagu bixiyo waraaqo iyo in lagu daabaco sheeyada meelaha ay dadka ubadanyihiin iyada oo la ogeysiinaya deganeyaasha kale xuquuqdooda iyo fursadaha ay naftooda ugu lug yeelan karaan hantidooda.
- Xuquuqda aad u leedahay inaad isticmaasho meel caadi ah oo ku habboon ama xarumo kulan si aad u abaabusho (tani waxay ku xiran tahay macquul, khidmad ay oggolaatay HUD).
- Xuquuqda aad u leedahay in laga ilaaliyo guri ka saarid marka laga reebo sababo gaar ah oo lagu sheegay heshiiskaaga kireynta.
- Xaqa aad u leedahay in aad lakulanto iyada oo aanay joogin wakiilo ama shaqaale ka tirsan mulkiilaha/shirkadda maamulka.
- Xuquuqda ay u leeyihiin inay aqoonsadaan milkiilayaasha guryaha / shirkadda maareynta inay cod ku leeyihiin arrimaha bulshada deggan.

Xuquuqda: Ku lug lahaanshaha takoor-la'aanta

Xuquuqda loo siman yahay iyo in si cadaalad ah loola dhaqmo iyo adeegsiga adeegyada dhismahaaga iyo xarumahaaga, iyada oo aan loo eegin jinsiyadda, midabka, diinta, jinsiga, jihataynta galmada, aqoonsiga jinsiga, naafonimada, Xaaladda qoyska (carruurta ka yar 18), asal qaran (qowmiyad ama luqad), ama duruufaha qaarkood, da'da.

MAS'UULIYADHAAGA

Markaad tahay degane ay HUD-ga ay ku caawiso guryo qoys oo badan, waxa kale oo aad leedahay masuuliyado gaar ah si aad u hubiso in dhismahaagu ahaado guri ku haboon adiga iyo deriskaaga. Markaad saxiixdo heshiiskaaga kireynta, adiga, mulkiilaha iyo shirkadda maamulka waxaad gasheen heshiis sharci ah, oo la fulin karo. Adiga ayaa mas'uul ka ah inaad u hogaansanto heshiiskaaga kireynta, sharciyada guriga, iyo sharciyada deegaanka ee xukuma hantidaada. Haddii aad wax su'aalo ah ka qabtid heshiiskaaga kireynta ama aadan haysan nuqul ka mid ah, la xiriir wakiilka maareynta hantida ama xafiiska HUD ee maxalliga ah.

Wajibaadka: *Ku socota Mulkiilahaaga Hantida ama Wakiilka Maamulka*

- Ku habboonaanta xeerarka iyo tilmaamaha xukuma heshiiskaaga kireynta.
- Bixinta qaddarka saxda ah ee kirada wakhtiga loogu talagalay bil kasta.
- Siinta xog sax ah shirkadda mulkiilaha/wakiilka maamulka wakhtiga shahaadaynta ama waraysiga dib u xaqiijinta si loo go'aamiyo wadarta lacagta kiraystaha, iyo ogolaanshaha sii deynta macluumaadka cid saddexaad si ay u oggolaato xaqiijinta.
- U soo sheegista isbeddelada dakhliga qoyska ama ka kooban shirkadda mulkiilaha/wakiilka maamulka wakhtiga habboon.

Wajibaadka: *Ku Socota Hantida iyo Dadka Degaanka kula ah*

- Ku habboonaanta xeerarka iyo tilmaamaha xukuma heshiiskaaga kireynta.
- Aanan fal-dembiyeed ka geysan gurigaaga, meelaha la isla wadaago ama garoonnadaada.
- Ku ilaalinta gurigaaga mid macquul ah oo nadiif ah, oo leh meelo Laga baxo iyo meelo Laga Soo galo ka madax bannaan qashin-qubka, burburka ama khataraha dabka oo aan qashin-qubka daadsaneyn dhulka ama aagagga la Isla wadaago.
- U tuurista qashinka iyo waxyaalaha halaabe sida saxda ah.
- Ku-ilaalinta gurigaaga iyo meelaha la isla wadaago isla xaalada muuqeed oo la mid ah sidii markii aad soo degtay.
- Ka warbixinta khatar walba deegaanka ee muuqda ee maamulka (sida diirinta rinjiga, kaas oo khatar ah haddii uu yahay rinjiga rasaasta) iyo cilado kasta oo ku yimaada habka dhismaha, qalabka, qalabka dhismaha, ama qaybaha kale ee aqalka, dhulka, ama xarumaha la xiriira.

XUQUUQDAADA IN AAD KU LUGLAHAATO

Go'aamada saameeya gurigaaga

Markaad tahay degane ay HUD-ga ay ku caawiso guryo fara badan, waxaad door muhiim ah ka ciyaartaa go'aamada saameeya bulshadaada. Barnaamijyada kala duwan ee HUD waxay bixiyaan xuquuq gaar ah oo degenaansho. Waxaad xaq u leedahay inaad ogaato barnaamijka HUD ee dhismahaaga hoos imaado ee lagu caawiyo. Si aad u ogaato in gurigaaga dabaqa ah uu kafaalo qaado mid ka mid ah barnaamijyadan soo socda, la xiriiir wakiilkaaga maamulka, maamulaha qandaraaska Qaybta 8, ama xafiiska HUD ee kuugu dhow. Haddii dhismahaaga lagu maalgeliyey Barnaamijka Muujinta Caawinta Kirada HUD, ama Qeybta HUD 236, 221 (d) (3) / BMIR, Caawinta Kirada, Qeybta 202 Amaah toos ah ama Qeybta 202/811 Barnaamijyada Hormarinta Caasimadda ama waxaa lagu caawiyaa mashruuc kasta oo ku saleysan barnaamijka Qaybta 8 ama Kireynta Kirada, waxaad xaq u leedahay in lagu ogeysiyo, ama mararka qaarkood, inaad faallo ka bixiso, waxyaabaha soo socda:

- Dib u cusboonaysiin la'aanta mashruuca ku salaysan qaybta 8
- Kororka kirada ugu badan ee la ogolyahay
- U beddelashada mashruuca laga beddelayo tamarta mashruuca-lacag-bixinta oo loo beddelo tamarta kiraystaha
- Hoos u dhigida la soo jeediyay ee gunnada tamarta kiraystaha
- U beddelashada guryaha la dego ee guryaha qoysas badan oo loo beddelo isticmaalka deeganada aan la degneen ama guryaha is-kaashatada, ama u wareejinta hantida guriyaynta shirkad ama urur.
- Ku wareejinta qandaraaska qaybta 8 ee mashruuca ku salaysan ee gurigaaga halama ka badan dhismayaal ku yaal meelo kale
- Siidaynta qayb ka mid ah amniga amaahda guryaha
- Hagaajinta raasumaalka oo ka dhigan wax ku kordhinta mashruuca
- Bixinta amaahda guryaha (haddii oggolaanshaha HUD hore loo baahan yahay ka hor inta uusan mulkiiluhu hore u bixinin)
- Ficil kasta oo kale, kaas oo ugu dambeyntii horseedi kara raritaan aan ikhtiyaar ahayn, ku meel gaar ah ama raritaan joogto ah ee deganayaasha
- Haddii aad ku nooshahay dhismo ay HUD leedahay oo la iibinayo, waxaad xaq u leedahay in lagu ogeysiyo, oo aad faallo ka bixiso qorshayaasha HUD ee ku aaddan iibista dhismaha.

U QALMITAANKA FOOJARADA LA XOOJIYAY

Haddii gurigaaga lagu caawinaye qandaraas ku salaysan qaybta 8 oo dhamaanaya, iyo haddii mulkiiluhu go'aansado inaanu cusboonaysiin, mulkiilaha waxaa looga baahan yahay sharci ahaan inuu kuguogeysiiyo qoraal go'aankaas ugu yaraan hal sano ka hor inta uusan dhicin qandaraasku Duruufahaas oo kale, waxaad xaq u yeelan kartaa Foojarka Laxoojiye (EV), oo mulkiileyaasha looga baahan yahay inay aqbalaan oo ku siin doona Xuquuqda aad ku Joogto guri ku yaal gurigaaga, haddii aad u hoggaansan tahay heshiiskaaga oo guriguna weli yahay guri kiro ah. HUD waxay dooran doontaa Wakaalada Guriyeynta Dadweynaha (PHA) si ay u siiso EV qoysaska u qalma ee go'aansada inay sii joogaan guriga iyo inay maamulaan kaalmadan.

Haddii aad go'aansato inaad ku sii jirto gurigaaga adoo adeegsanaya EV, heerka lacag bixinta sare ayaa loo isticmaali doonaa in lagu go'aamiyo xaddiga kaalmada Qaybta 8 ee lagu bixiyo magacaaga haddii kirada guud ee guriga ay ka badan tahay heerka lacag bixinta PHA. Si kastaba ha ahaatee, PHA waa inay go'aamiso in kirada uu mulkiiluhu ku dalaco gurigaaga ay tahay mid macquul ah, waana inaad sii wadaa bixinta ugu yaraan caddadka kirada ee aad markii hore bixinaysay.

Haddii aad u qalanto EV, waxaad dooran kartaa inaad ka guurto guriga oo aad isticmaashid foojarka si aad guri ugu kireysato meel kasta oo Maraykanka ah halkaas oo mulkiiluhu uu aqbali doono foojarka kiraduna ay ku jiraan xad la ogol yahay, iyada oo ku xirantahay ogolaanshaha . Haddii aad ka guurto, si kastaba ha ahaatee, foojarku hadda lama "lama sii xoojin doono" iyo cadadka Qaybta 8 ee kaalmada ee lagu bixiyo magacaaga waxay ku salaysnaan doontaa PHA'da caadiga ah ee lacag bixinta.

CAAWITAANKA DHEERAADKA AH

Caawitaanka dheeriga ah ama macluumaad, waxaad la xiriiri kartaa:

- Maamulaha gurigaaga ama shirkada maamulka
- Koontada fulinta ee hantidaada Xarunta Gobolka HUD ee Multifamily ama Xarunta Satalaytka Gobolka
- Nadiifinta Guriyeynta Qoysaska badan ee Qaranka ee HUD 1-800-685-8470 si ay uga warbixiyaan tabashooyinka dayactirka ama walaacyada
- maaraynta la takooray
- maamul xumo owgeed
- Helitaanka Adeegga La-talinta Guriyeynta ee HUD 1-800-569-4287 ee wakaaladda la-talinta guriyeynta ee bulshadaada
- Xafiiska arrimaha kiraystaha/ mulkiilaha dawladda hoose, xafiiska adeegyada sharciga ama ururada kiraystaha si aad u hesho macluumaad ku saabsan xuquuqaha dheeraadka ah ee hoos yimaada sharciga deegaanka iyo gobolka
- Haddii aad rafcaan ka qaadanayso go'aanka Xafiiska HUD, waxaad kala xiriiri kartaa Agaasimaha Xafiiska Maaraynta Hantida iyo Kormeerka Portfolio ee Washington, DC 202-708-3730

ILAHA-KHADKA TOOSKA AH

- **Guriyeynta iyo Horumarinta Magaalooyinka:** www.hud.gov
- **Xafiiska Goobta HUD ee Deegaanka:** <http://www.hud.gov/local/index.cfm>.
- **Fiiro gaar ah: Si aad u hesho xafiiskaaga maxalliga ah, dooro:**
La xiriir Xafiiskayga Maxalliga ah (hoosta qaybta Waxaan Rabaa inaan)

Waaxda Guryeynta iyo Horumarinta Magaalooyinka ee Maraykanka

Xafiiska Barnaamijyada Guriyeynta Qoysaska Badan

Washington, DC 20410-0000 Ganaaxa Ganacsiga

Rasmiga ah ee Isticmaalka Gaarka ah \$300

<http://www.hud.gov/offices/fheo/lep.xml>

1-800-685-8470